

In gesprek met Heemkundevereniging Buggenum

“Wij hebben als doel het behoud van het cultureel erfgoed”.

In 2024 organiseerde het projectteam van dijkversterking Buggenum samen met de Heemkundevereniging Buggenum een wandeling langs een deel van het tracé van de dijkversterking. Hierbij stonden we stil bij de ligging van de dijk en bij de aanwezigheid van de langsdam waarop cultuurhistorisch waardevolle elementen zijn gelegen. Jan Meerts, bestuurslid van de Heemkundevereniging en Ger Brouns, lid van de Heemkundevereniging vertellen over de bijzondere plekken en hun geschiedenis.

De huidige dijk in Buggenum is afgekeurd op hoogte en ook op piping en stabiliteit. Een nieuwe dijk wordt nu ontworpen zodat deze met een levensduur van 50 jaar veilig is, met andere woorden tot en met 2075. Door de geplande dijkversterking wordt de langsdam afgegraven en verdwijnt de Kademuur. Deze kan niet in zijn totaliteit worden behouden. Voorgesteld wordt om stenen uit de muur te hergebruiken voor zitelementen in de dijk, uit te voeren in het thans aanwezige metselverband.

Kademuur symbool voor de geschiedenis van Buggenum

De Heemkundevereniging wil dat de gehele kademuur wordt behouden. De kademuur is een cultuurhistorisch element dat voor de geschiedenis van Buggenum veel betekent.

Jan Meerts, ruim 4 jaar bestuurslid van de Heemkundevereniging en geboren en getogen in Buggenum, vertelt en Ger Brouns vult aan. “Vroeger was de kademuur het eind, het einde van Buggenum oftewel ‘t Inj’. Hier stonden de 4 laatste woningen op een hoge terp en daarachter was ‘de Maasbongerd’. Toen de doorgraving van de Maas kwam, hebben veel mensen daar last van gehad. De afgraving kwam te dicht bij de woningen, toen is ook de Kademuur gebouwd. Deze is in 1948 afgebouwd. Een stuk Buggenum was verdwenen, 60 hectare grond, vruchtbare grond voor Buggenum waar veel koeien op liepen. Ook heeft de

kademuur historische waarde voor de archeologische vondsten zoals een bronzen Romeinse helm en een hoeveelheid botten van een mammoet, die in de uiterwaarden van de Maas nabij de kademuur zijn gevonden.

Maaszicht in 't Inj (Foto van Heemkundevereniging Buggenum)

Het al eeuwenoude veerpont deed ook dienst voor de landbouwers die hun grond bewerkten op de Maasbongerd, zodat de boeren de Maas over konden steken om naar hun land en vee te gaan. In 1952 kwam de ontgrinding en is de veerpont verdwenen. De boeren kregen compensatie in de vorm van een roeiboot. Zo konden ze met hun melkbussen de Maas oversteken om hun koeien te melken. Ongelofelijk hè! In het voorjaar moesten de koeien naar de wei en moesten de boeren via Roermond naar hun weilanden. Grote boeren hadden een tractor waar ze een aanhanger met koeien achter hadden, maar de kleine boeren in Buggenum niet. Ik kan me als kleine jongen herinneren dat hier de boeren over de Berikstraat gingen met 4 koeien achter de houten kar gespannen, via Roermond met paard en kar en zo naar hun weiland gingen en dan kwamen ze 's avonds pas weer terug. Veel boeren zagen het niet meer zitten. De kleine boeren werden de dupe van die ontgrinding. Daar waren mijn ouders ook bij. Dit had financiële gevolgen voor het dorp Buggenum en de Kademuur staat daar centraal voor. Het symbool voor wat Buggenum geleden heeft vanwege het doorgraven van de Maas."

Monument kademuur 1996 (Foto van Heemkundevereniging Buggenum)

Het Veerhuis

De wandeling van april startte op het Kerkplein. Hier staat het hoogwatermonument met de peilen van het hoogwater vanaf het jaar 1600. Ook een belangrijk historisch element. Deze jaartallen komen straks terug in de trappen van de overgang van de dijk.

Terwijl Jan Meerts foto's zoekt, vertelt Ger Brouns, woonachtig in Buggenum en al 40 jaar lid van de Heemkundevereniging, verder. "Veel mensen hebben van de Maas een andere voorstelling omdat ze denken dat de Maas was zoals zij nu is. Maar de Maas was in vroeger tijden breed van de Duitse grens tot aan de Neerseweg, dat is de weg van Roggel naar Neer. Heel grof gezegd kun je zeggen: overal waar je kiezel in de grond vindt, is de Maas geweest".

Buggenum is een dorpje dat gebouwd is op een stuifduin. Het dorp Haelen ook. De eerste stuifduin lag aan de Berik oftewel de 'Baerik', een naam die je heel veel langs de Maas tegenkomt. 'Het Eind' is ook een veel voorkomende naam. Dat was vroeger het einde van de weg want daar was de Maas.

Op die stuifduin is de eerste bewoning gekomen. Zo ontstonden de dorpen langs de Maas. Later zijn de dorpen verder weg van de Maas ontstaan. In de cultuur van de mensen van die Maasdorpen en de meer landinwaartse dorpen, zie je een verschil. Vroeger ging het nieuws rond via de pastoor en dat was gecensureerd, niet het echte nieuws. De Maasdorpen kregen ook nieuws binnen via het Veerhuis wat ongecensureerd nieuws was. Dat had veel invloed op de mensen. Daarnaast werd het Veerhuis gebruikt als handelshuis. Daarom is zo'n veerhuis ook heel belangrijk."

Ondertussen heeft Jan Meerts de foto's van Buggenum van vroeger op de tafel gelegd. Hij wijst een boom op de foto aan, een notenboom die er al meer dan 100 jaar staat. Ook de bocht in de Maas wordt aangewezen. Deze is ontstaan door de terp, de terp is de vormgever van de Maas. Jan Meerts geeft nog een keer aan dat de Heemkundevereniging het belangrijk vindt dat de langsdam met notenboom en kademuur blijft behouden.

Links op de foto

Naam:

Ger Brouns, 76 jaar

Functie:

lid Heemkundevereniging Buggenum

Is betrokken bij hoogwaterbescherming:

belanghebbende via de Heemkundevereniging

Rechts op de foto

Naam:

Jan Meerts, 82 jaar

Functie:

bestuurslid Heemkundevereniging Buggenum

Is betrokken bij hoogwaterbescherming:

belanghebbende via de Heemkundevereniging